බුද්ධකාරක ධර්ම හෙවත් පාරමිතා ධර්ම

බුද්ධ කාරක ලෙස දක්වන්නේ,

* බුද්ධත්වය
* පසේ බුද්ධත්වය
* මහ රහත් බව   යන තුන්තරා බෝධි ලැබීමට හේතුකාරක වන බැවින.

සෑම පාරමිතාවක්ම

* පාරමි
* උපපාරමී
* පරමත්ථ පාරමී   ලෙස තිහකි.

දාන පාරමිතාව

- දාන පාරමී (භෞතික සම්පත් පරිත්‍යාගය)
  - (සීලාදී උතුමන්ට)
  - පූජා බුද්ධියෙන් දීම
  - අනුග්‍රහ බුද්ධියෙන් දීම (කෙනෙකුගේ ජීවිතය ගෙනයාමට)
- දාන උප පාරමී (ශරීරාංග පරිත්‍යාගය)
- දාන පරමත්ථ පාරමී (ජීවිතයට පරිත්‍යාග කිරීම)

උදා :- වෙස්සන්තර ජාතකය

විසයිහ ජාතකය

සස ජාතකය

සීල පාරමිතාව

කායික හා වාචසික දුශ්චරිතයෙන් ඉවත් වී සීලා දී ගුණ ධර්ම රැකීම.

උදා :- සීලවිමංස ජාතකය

සංඛපාල ජාතකය

නෙක්ඛම්ම පාරමිතාව

ඇස, කන, නාසය ආදී පංචේන්ද්‍රිය පිනවීමෙන් / සැප විදීමෙන් ඉවත් විම.

උදා :- මඛාදේව ජාතකය

ප්‍රඥා පාරමිතාව

මනා සිහි නුවණින්, ත්‍රිලක්ෂනයට අනුව ජීවිතය දෙස බැලීම.

ජීවිතය හා ලෝකය

උදා :- උම්මග්ග ජාතකය

නලපාන ජාතකය

අපණ්ණක ජාතකය

වීර්ය පාරමිතාව

මෙලොව, ලෞකික ජීවිතය සාර්ථක කර ගැනීමට මෙන්ම ලෝකෝත්තර ජීවිතය සාර්ථකත්වයටද උත්සහය අවශ්‍යය.

* දන් දීම, සිල් රැකීම, භාවනා කිරීමද උත්සහයෙන් කළ යුතුය.
* එවිට සසර බැඳ තබන තෘෂ්ණාව දුරු වේ.

උදා - වණ්ණුපථ ජාතකය

වට්ටක ජාතකය

කුස ජාතකය

වීර්යයේ ප්‍රභේද තුනකි.

1. ආරම්භයේදී ඇති කරගන්නා වීර්යය - ආරම්භ ධාතු
2. ඉදිරිපත් වීමේදී - නික්ඛමධාතු
3. නිරතවීමේදී - පරක්කම ධාතු

ඛන්ති පාරමිතාව

(කායික, මානසික හා සාමාජික වශයෙන් ඇතිවන විවිධ දුක්, පීඩා, දොම්නස් ඉවසීමයි.

උදා :- ක්ෂාන්තිවාදී ජාතකය

සත්‍ය පාරමිතාව

වාග් සුචරිතයෙහි යෙදීම, බොරු, කේළාම්, පරුෂ වචන, හිස් වචනයෙන් වැලකීම

උදා :- සුතසෝම ජාතකය

වට්ටක ජාතකය

අධිෂ්ඨාන පාරමිතාව

උත්සහය, ඉවසීම හා සත්‍යවාදී භාවයෙහි පිහිටා ස්ථිර අදහසින් අරමුණු ඉටු කර ගැනීම

අධිෂ්ඨානයයි.

උදා :- තේමිය ජාතකය

මෙත්තා පාරමිතාව

මෛත්‍රිය හෙවත් මිතුරු බවයි.

උදා :- ඒකරාජ ජාතකය

මසමානවක ජාතකය

උපේක්ෂා පාරමිතාව

මධ්‍යස්ථ බවයි.

උදා :- ලෝමහංස ජාතකය